

Izglītības un zinātnes ministrija

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

Pedagogu darba samaksas pilnveides darba grupas sanāksmes protokols Nr.8

2021.gada 11.martā

Sanāksme notiek attālināti.

Sanāksmi vada: Līga Buceniece, Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) Izglītības departamenta direktore, darba grupas vadītāja

Sanāksmi protokolē: Mārīte Rozenštoka, IZM Izglītības departamenta vecākā eksperte

Piedalās: Ināra Dundure, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece izglītības un kultūras jomā
Modra Jansone, IZM Izglītības departamenta vecākā eksperte
Igoris Grigorjevs, Ogres 1. vidusskolas direktors
Dace Kalsone, IZM Izglītības departamenta direktora vietniece izglītības statistikas un finanšu plānošanas jomā, darba grupas vadītājas vietniece
Edīte Kanaviņa, Gulbenes novada Izglītības pārvaldes vadītāja
Ivars Balamovskis, Rīgas pilsētas Izglītības pārvaldes priekšnieks, departamenta direktora vietnieks
Rūdolfis Kalvāns, Latvijas izglītības vadītāju asociācijas prezidents
Gunta Lāce, Neatkarīgās izglītības biedrības pārstāve, Limbažu valsts ģimnāzijas direktore
Guntis Mačtams, Ventspils novada domes priekšsēdētāja 1. vietnieks, Ugāles vidusskolas direktores vietnieks izglītības jomā
Agija Nika, IZM Izglītības departamenta vecākā eksperte
Inītra Pavloviča, IZM Finanšu departamenta vecākā eksperte
Anita Pēterkopa, Rīgas pilsētas Izglītības pārvaldes Vispārējās izglītības skolu nodaļas vadītāja
Inga Vanaga, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja
Lelde Zemberga, IZM Izglītības departamenta vecākā eksperte

Uzaicinātie: Lāsma Ūbele, Latvijas Pašvaldību savienības Padomniece finanšu un ekonomikas jautājumos
Anda Mičule, IZM Sporta departamenta direktora vietniece
Andis Groza, Latvijas Nacionālā kultūras centra Kultūras un radošās industrijas izglītības nodaļas vadītājs

Nepiedalās: Reinis Znotiņš, IZM parlamentārais sekretārs

2021.gada 11.martā sanāksme sākas plkst. 9:30.

Sanāksmes atklāšana – L.Buceniece

IZM Izglītības departamenta direktore L.Buceniece atklāj sanāksmi (pielikumā sanāksmes prezentācija) un izsludina sanāksmes darba kārtību (pielikumā).

1. Iepriekšējās sēdes protokola apstiprināšana

Ziņo: L.Buceniece

Nolēma:

1.1. Apstiprināt 2021.gada 25.februāra Pedagogu darba samaksas pilnveides darba grupas sēdes protokolu.

2. Starptautiskais salīdzinājums

Ziņo: A.Nika

Izmantojot Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas kopsavilkuma datus, ir iespēja salīdzināt izdevumus uz vienu izglītojamo izglītības iestādē starp valstīm. Pētot šos datus rodas daudz tālāko jautājumu, t.sk. kāds ir tieši optimālais izdevumu līmenis, kāda ir proporcija starp izglītības pakalpojumu un papildu pakalpojumu izdevumiem, vai šie resursi dod pietiekamu atdevi. Variācija starp valstīm 2017.gadā ir milzīga no pāri par 20 tūkstošiem dolāru Luksemburgā līdz nedaudz virs 6 tūkstošiem dolāru Lietuvā.

3. Izmaiņas mērķdotācijas aprēķinā pirmsskolas skolotāju darba samaksai

Ziņo: M.Jansone

M.Jansone informē par indikatīvi plānotajām izmaiņām valsts mērķdotācijas aprēķinā 5-6 gadus vecu bērnu izglītošanā iesaistīto pirmsskolas izglītības skolotāju darba samaksai. Turpinot š.g. 28.janvāra darba grupas sanāksmē pausto par pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksu, esam veikuši 5-6 gadus vecu bērnu izglītošanā iesaistīto pirmsskolas izglītības iestāžu (turpmāk – PII) skolotāju darba samaksas aprēķinus. Tie šobrīd ir indikatīvi. Aprēķina pamatā, ir tas, ka no septiņiem teritoriālā iedalījuma bērnu un pedagogu likmju proporcijām esam aizgājuši līdz divām: (i) uz 12 bērniem viena pirmsskolas skolotāja likme – valstspilsētās, reģionālās nozīmes attīstības centros, Pierīgas novados; (ii) uz 10 bērniem viena pirmsskolas skolotāja likme – novadu teritorijās ārpus reģionālās nozīmes attīstības centriem, novados pie ārējās Eiropas Savienības robežas. Tas nozīmētu, ka liela daļa pašvaldību, kurās bija lielāka proporcija – uz 16,5; 14 u.c. bērniem, paredzam, ka šīs pašvaldības saņems daudz vairāk apmaksātu skolotāju darba likmju. Savukārt speciālo bērnu aprēķinā, kas ir balstīts uz bērnu skaitu, kas noteikts normatīvajā regulējumā par bērnu skaitu speciālajā pirmsskolas grupā, tiek aprēķinātas divas pirmsskolas skolotāju darba likmes.

Papildus plānots paredzēt:

– viena skolotāja logopēda likmi uz 160 5-6 gadus veciem bērniem, kas šobrīd ir 200, kas tādējādi palielina skolotāju logopēdu likmes;

– ne vairāk kā 3% no mērķdotācijas pirmsskolas skolotāju darba samaksai pašvaldībā pirmsskolas skolotāju profesionālās darbības kvalitātes piemaksām, kā arī samaksai par pedagogu papildu pienākumiem un pedagoga mēneša darba algas likmes palielināšanai.

Rezultātā papildus pašvaldībām tiktu aprēķinātas 819 pirmsskolas skolotāju likmes un 39 skolotāju logopēdu likmes. Lielākā ieguvēja Rīga, kur ir 200 skolotāju likmes 5-6 gadīgo bērnu apmācībai.

M.Jansone turpina, ka aprēķinātā finanšu ietekme uz valsts budžetu tikai mērķdotācijas aprēķina maiņai (bez VSAOI), kur finanšu ietekmes aprēķins, kas veikts izmantojot VIIS datus par bērnu skaitu 01.09.2020. un pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafikā noteikto zemāko algas likmi (no 01.09.2021, 830€; no 01.09.2022. 900€), ir indikatīvs. Šo izmaiņu ietekme ir, ka lielajās pilsētās, kur ir 24 bērni grupiņā jāspēj nodrošināt divus kvalificētus pieaugušos, kas strādā visu laiku. Tas lielā mērā ir saistīts ar personāla pieejamību. Vai pašvaldība spēs nodrošināt papildus nepieciešamo personālu, ja valsts piešķirs mērķdotāciju pašvaldībām papildus pirmskolas skolotāju likmēm, vai gala rezultātā pašvaldības personāla trūkuma dēļ, nespēs nodrošināt otru pedagogu vai skolotāja palīgu un diemžēl sagaidāmās pārmaiņas rezultēsies vien jau esošajā situācijā. M.Jansone turpina, ka tālāk var veidot attīstības scenāriju turpmākajiem gadiem, piemēram, 2025.-2026.gadā, bērnu skaitu 12 uz vienu pedagogu likmi, pārskatot un, piemēram, samazināt.

M.Jansone informē arī par pirmskolas skolotāju darba stundas izmaksas pakāpenisku izlīdzināšanu ar pārējo vispārējās izglītības skolotāju vienas darba stundas izmaksu. PII skolotāju darba stundas izmaksas varbūt īstenojamas jau š.g. 1.septembrī. Jāņem vērā, ka pedagogu darba samaksas grafikā iekļauto zemākās algas likmes palielinājums uz 830€ ar 01.09.2021. ir apstiprināta, savukārt par palielinājumu uz 900€ no 01.09.2022., vēl veicamas sarunas ar Finanšu ministriju un pārējiem sadarbības partneriem. Tādēļ šis plāns ir indikatīvs un darba grupa tiek aicināta, ja piekrīt šim priekšlikumam, atbalstīt to, un tālāk iesniegt izskatīšanai Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā. Priekšlikums PII skolotāju zemākās darba algas likmi noteikt 872€ no š.g. 1.septembra, kas ir pirmskolas skolotāju vienas stundas izmaksas palielinājums par 5%, un no 2022.gada 1.septembra nosakot 976€, kas ir pirmskolas skolotāju vienas stundas izmaksas palielinājums par 12%, tādējādi pakāpeniski izlīdzinot ar pārējo vispārējās izglītības skolotāju vienas darba stundas izmaksu. M.Jansone atzīmē, ka ja normatīvos tiks nostiprināts 40 darba stundas, kas ir iekļauts šā brīža pedagogu darba samaksas izstrādes modelī, tad arī šīs PII skolotāju zemākās darba algas likmi tiks līdzinātas atbilstoši. Informējot par indikatīvo finanšu ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetiem darba stundas izlīdzināšanai (bez VSAOI), ir izmantoti VIIS tarifikāciju dati uz 01.09.2020., nav izmantota informācija par privātajās pirmskolas izglītības iestādēs nodarbināto pirmskolas skolotāju slodzēm, kā arī aprēķinā nav iekļauti speciālo skolu pirmskolas skolotāji.

Pašvaldību pusē ir vairāk par 5000 PII skolotāju likmēm, valsts pusē ap 3000 PII skolotāju likmēm, un aprēķins veikts no š.g. 1.septembra, pat līdz 2023.g. 1.septembrim. Šī nav pilnā ietekme, jo sarežģīts jautājums ir privāto PII, kuru tarifikācijās netiek atspoguļotas visas likmes, tādējādi arī šobrī nav iekļautas aprēķinā, un nav iekļautas arī PII skolotāju algu likmes, kas ir speciālajās skolās, kas tiek finansēti no citas budžeta programmas (Speciālo izglītības iestāžu budžeta programmas), un ir citu MK noteikumu jautājums. Šis aprēķins ir par PII skolotāju vienas darba stundas izmaksu paaugstināšanu. Kopējā finanšu ietekme 2023.gadā mērķdotācijas aprēķina maiņai un vienas darba stundas izlīdzināšanai prasītu ap 20 milj.€. Prioritāra ir skolotāju likmju palielināšana, lai gan izlīdzināšana arī ir svarīga. Likmju izlīdzināšana var notikt straujāk pēc 2022.gada, kas ir ieplānots Izglītības attīstības pamatnostādņēs, taču tās vēl nav apstiprinātas Valdībā.

Diskusijas par finansējuma aprēķina maiņu pirmskolas izglītības skolotāju darba samaksai:

I.Vanaga pateicas par precīziem aprēķiniem, kas ļauj labāk izprast, cik lielas vai mazas var izvirzīt prasības, lai risinātu gadiem jau pastāvošo nevienlīdzību tieši PII skolotāju nodarbinātībā gan slodzes, gan darba samaksas veidošanās principos. Informē, ka LIZDA uzstās gan parlamentā, gan runājot ar Valdības pārstāvjiem, ka finansiālajam atbalstam jābūt

jau no 2021.gada 1.septembra, un algu palielinājumam ne tikai saskaņā ar grafiku, bet arī nevielināšanas novēršanai zemākās pedagogu darba samaksas likme vienādošanai, ņemot vērā kāds ir apmaksas apmērs stundas griezumā, ja tās tiek pārrēķinātas. Šodien šī starpība ir 33%. Tas ko gribētos saprast – kāpēc pieaugums tiek piedāvāts tieši 5%? Kāpēc nav lielāks procentuālais apmērs? Kāpēc orientēšanās ir tieši uz 2022.gadu, jo Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisija ir gatava uzklaut jau šogad aprīlī šo informāciju, un nav indikāciju, ka Valdība nebūtu gatava meklēt risinājumus jau no šī jaunā mācību gada. Tāpēc aicinājums pārējiem sadarbības partneriem atbalstīt un aicinājums ministrijai sadzirdēt LIZDA priekšlikumu, ka parlamentā rosināt šo te lielāko atbalstu PII pedagogiem jau no šī gada septembra, paralēli klāt tekošajai pedagogu darba samaksas grafika izpildei, un priekšlikums redzot akūto PII pedagogu vakanču skaitu PII pakāpē un atsaucoties jau uz vairākkārt paustajiem argumentiem, kas sasaucās arī ar daudzgadīgajiem OECD ieteikumiem, tieši ar investīcijām cilvēkkapitālā, kuri strādā PII pakāpē, atgādina, ka bija arī laiks, kad PII pedagogiem darba samaksu nodrošināja no valsts budžeta, tamdēļ lūdz veikt aprēķinus arī PII posmam no pusotra gada kopā ar likmes izlīdzināšanu ar vispārējās izglītības pedagogu darba samaksu. Ja starpība šobrīd ir 33%, tad uz pusi palielināt šo atalgojumu, tālāk skatoties kādas ir iespējas. Tas būtu pirmajai debatei un kopā uz to arī uzstāt. Pretējā gadījumā turpināsim stagnēt, jo Lietuvā PII pedagogiem jau 2020.gadā darba samaksu palielināja par 400€ un Igaunijā jau prasa 1 500€ zemāko darba algas likmi. Nenoliedzam paralēlās reformas, kas ir nepieciešamas, respektējot administratīvi teritoriālo reformas ietekmi uz skolu tīklu, taču pirmskolas izglītības iestādēm nav ko optimizēt. Aicina darba grupas pārstāvjus atbalstīt LIZDA priekšlikumu un Saeimā prezentēt šādu uzstādījumu, no šī gada 1.septembra un pusi, nevis 5% apmērā.

L. Buciniece informē, ka aprēķini tiks veikti, sākot ar mazāko soli 5%, 10%, 15%, kas būtu aptuveni puse no 33%. IZM var indikatīvi sarēķināt arī, cik izmaksā, ja valsts pārņem visu PII no pusotra gada vecuma. L. Buceniece arī atzīmē un aicina, domājot par pedagogu darba samaksu kopumā, ja darba grupā vienojamies par konkrētām lietām, piemēram, par darba stundu sadalījuma proporciju skolotājam 40% un 60%. Kā mēs to pielāgojam PII? Arī domājot par skolu, ievērot koleģiālo vienošanos, kas panākta darba grupā, ejot uz to, ka skolotāji ir noguruši, skolotāji ir izdeguši, nosakot šo proporciju, tad darba grupas vienošanās arī tiek ievērota. Tāpat attiecībā uz otra pedagoga nodrošināšanu lielai grupīnai (no 24 izglītojamiem), kur būs nepieciešams papildu pedagoģiskais personāls, it sevišķi lielajās pilsētās, kur būs būtisks papildu finansējums, bet prasīs arī būtisku pedagogu resursa pieaugumu, izmantot šo papildus aprēķināto un piešķirto finansējumu paredētajam mērķim, proti, nodrošinot šo otru pedagogu lielajās grupiņās, nevis saprotot, ka nespēj nodrošināt pedagogu tā trūkuma dēļ, šo finansējumu neizmanto tam paredzētajam mērķim. Tādēļ būtiski saprast, cik lieliem soļiem un cik ātri varam uz šīm pārmaiņām iet. Darba grupai tas jāizvērtē un jāsaprot šie iespējamie riski. Atbildot kāpēc tieši 2022.gads, tāpēc, ka budžets 2021.gadam ir saplānots, tajā skaitā pašvaldībās. Izmaiņām ir arī būtiska ietekme uz pašvaldību budžetu un līdz ar to jāsaprot vai pašvaldības ir tam gatavas.

M. Jansone informē, ka ir veikti arī aprēķini, ja valsts pārņem PII no pusotra gada vecuma, kas ir indikatīvi no 57-60 milj.€ gadā (atkarībā no spēkā esošās zemākās algas likmes 900€ vai 972€). Ja maina sadalījumu PII slodzē, piemēram ejot no 36 uz 35, pašvaldībām, katras stundas samazināšana gadā klāt prasa papildus finansējumu aptuveni 1 milj.€, turklāt pašvaldībām prasa klāt pedagogus, lai nodrošinātu to pašu pakalpojuma pieejamību. Šīs izmaiņas ir komplicētas un tādēļ jāizsver prioritātes un izejot no tā jāveido scenārijs izmaiņām prioritārā secībā, ņemot vērā kas kurā gadā būtu īstenojams.

I.Dundure izsakās, ka darba grupas uzdevums ir izstrādāt optimālo variantu, kas parāda kādā veidā PII tiek izlīdzināta samaksa ar vispārējās izglītības pedagogiem, kā arī lai radītu šo motivāciju nākt strādāt uz pirmsskolām. Pirmā ir problēma ar PII pedagogu noslodzi. 35 stundas un 5 stundas kontaktstundas varētu būt labs sākums, no kura sāktu pakāpeniski šo jautājumu sakārtot. Otrā lieta ir runa par atalgojumu, un ir jāsaprot, cik daudz varēs nodrošināt valsts budžets, cik pašvaldību budžets un būtu lietderīgi sagatavot variantus – redzēt gan dažādus pieauguma procentus, neatkarīgi no tā, ka IAP vēl nav apstiprināts. Svarīgi ir spēt novērtēt un saprast, cik ilgā laikā šis atalgojums izlīdzināsies. I.Dundure arī aicina parādīt par katru konkrētu pašvaldību un redzēt, kādas ir ietekmes. M.Jansone atbild, ka šādi aprēķini ir un šādus datus var pašvaldības saņemt. I.Dundure turpina ar trešo punktu, ka šajos aprēķinos būtu lietderīgi pievienot arī to, ko finansiāli nozīmētu, ka uz valsts budžetu būtu pārlikti arī bērni, sākot ar 1,5 gada vecumu. M.Jansone atbild, ka, ja valsts paņemtu šo paaugstināšanas starpību, tad varam to jau šobrīd redzēt, saskaitot abas kolonas – 2021.gadā par četriem mēnešiem tas ir aptuveni 1,5 milj.€, attiecīgi arī 2022.gadam – 8,1 milj.€ u.t.t. Vienlaikus M.Jansone lūdz ņemt vērā, ka dati VIIS par jaunākajiem bērniem tiek ņemti pastarpināti no pedagogu likmju skaita. I.Dundure papildina, ka tomēr ir lietderīgi piedāvāt tālākai diskusijai vairākus scenārijus, ko nozīmē finansiāli visi šie varianti, lai tas ir caurspīdīgi pieejams politiskai tālākai lemšanai.

L.Buceniece atbild, ka noteikti tiks sarīķināta ieteiktā fiskālā ietekme, taču aicina arī paskatīties uz šo jautājumu tā, vai būs sasniegtas kvalitatīvās izmaiņas, vai tiešām pietiks pedagogu mūsu noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem. Nevar palikt tā, ka grupiņā paliek 24 bērni un viens pedagogs, ir nepieciešams, lai arī vecāki arī redz šo rezultātu un notiek reālas pārmaiņas.

Nolēma:

3.1. Līdz 23.martam lūgt IZM kolēģus piedāvāt scenārijus, ko finansiāli un pedagogu resursu ziņā nozīmē (i) dažādi pieauguma tempi PII skolotāju algas likmes izlīdzināšanā, (ii) arī jaunāko (sākot no 1,5 gada) bērnu finansēšanas pārņemšana valsts pusē; (iii) aprēķins uz 12/10 bērniem uz vienu pedagogu katrai pašvaldībai un nosūtīt darba grupai diskusijai, t.sk. sasaistot ar kvalitātes rādītājiem.

3.2. Līdz 23.martam organizēt tikšanos ar Rīgas un Pierīgas pirmsskolām, lai tuvāk saprastu ietekmi šajā reģionā.

4. Netiešās izmaksas izglītības iestāžu līmenī. Savstarpējo norēķinu procedūras vienkāršošanas priekšlikumi

Ziņo: D.Kalsone, I.Dundure

D.Kalsone informē, ka Grozījumi MKN 934 "Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām" ir izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē [11.03.2021.], un simetriska pieejama, nodalot galvenās netiešās izmaksas atbilstoši funkcionālajām kategorijām būtu lietderīga arī izglītības iestāžu līmenī, lai neveidotos metodoloģiskās pretrunas. Līdz ar to būtu atbilstoši jāprecizē vadlīniju projekts un jāapzina, vai nav nepieciešami precizējumi citos tiesību aktos. D.Kalsone informē, ka papildus netiešo izmaksu uzdevumam, ir saņemts precīzāks IZM vadības uzdevums darba grupai izvērtēt uzturēšanas izmaksas uz vienu izglītojamo, kā arī vērtēt telpu apjomu uz vienu izglītojamo. 10.03.2021. ir apstrādāti 67% skolu informācija, un vēl tiek gaidīta informācija no 24 pašvaldībām. Darba grupai tiek piedāvāta kopsavilkuma informācija četru administratīvi teritoriālo iedalījumu skalā (valstspilsētas, administratīvie centri, novadu nomales, pierobeža), norādot to vidējos rādītājus un +/-30% intervālu.

I.Dundure norāda, ka šāda informācija nav pietiekama, lai varētu kvalitatīvi vērtēt izmaksas uz vienu izglītojamo. Ir nepieciešama detalizētāka informācijai, kas ļautu skrupulozāk vērtēt izdevumus arī pa izglītības iestāžu tipiem un arī detalizētākiem uzturēšanas izmaksu līmeņiem, kas varētu būt raksturīgi tieši konkrētam skolu tipam. I.Dundure aicina IZM organizēt papildu tikšanos ar Latvijas Pašvaldību savienību un pašvaldībām.

D.Kalsone informē, ka pēc š.g.9.februārī tikšanās Latvijas Pašvaldību savienībā ar novadu pārstāvjiem tieši jautājumā par savstarpējiem norēķiniem, kā viens no galvenajām problēmām un apgrūtinājumiem bija atzīmēts lielais skaits divpusējo līgumu, kas ir administratīvais slogs, kuru pašvaldības labprāt redzētu atrisinātu vai vismaz uzlabotu. Izskatot valstī pastāvošās prakses ar vēsturiski līdzīgām pārejām no divpusējiem darījumiem un daudzpusēju moduli (sistēmu), D.Kalsone ierosina šo jautājumu līdz nākamajai sanāksmei pirmēji izdiskutēt ar pieredzējušiem ekspertiem Latvijas Pašvaldību savienībā, Finanšu ministrijā, Valsts kasē un Latvijas Bankā, un iespējams vidējā termiņā piedāvāt piemērot līdzīgu pieeju, kāda tā pastāv Latvijā maksājumu sistēmu jomā jau kopš 1990.gadu sākuma.

Nolēma:

4.1. Līdz š.g. 23.martam IZM sagatavot izglītības iestāžu iesniegtos izdevumu datus pēc dažādām pazīmēm un ar ērtu iespēju tos vērtēt pietiekamā detalizācijas pakāpē, t.sk. ar atbilstošiem uzturēšanas izmaksu posteņu skaidrojumiem.

4.2. Līdz š.g. 23.martam organizēt tikšanos ar LPS un pašvaldībām jautājumā par uzturēšanas izmaksām uz vienu izglītojamo un ziņot par galvenajiem rezultātiem nākamajā darba grupā š.g. 25.martā.

4.3. Atbalstīt priekšlikumu līdz š.g. 23.martam IZM tikties ar norēķinu jomas ekspertiem ar mērķi izvērtēt iespējas optimizēt savstarpējo norēķinu izglītībā procesu.

2021.gada 11.martā sanāksmi slēdz plkst. 11:30.

Darba grupas vadītāja

L.Buceniece

Sanāksmi protokolēja

M.Rozenštoka

11.03.2021. 17:16

2467

M. Rozenštoka

6704 7792; marite.rozenstokas@izm.gov.lv